

Sygn. akt II DO 6/22

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert

w sprawie dotyczącej sędziego Sądu Rejonowego w E. M.R.,
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu 16 lutego 2022 roku
wniosku sędziego Sądu Najwyższego P. P. - obrońcy sędziego M. R. z 3 lutego
2022 roku
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego Konrada Wytrykowskiego
od udziału w rozpoznaniu sprawy
na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k. a contrario w zw. z art. 128 ustawy
z 27 lipca 2001 roku Prawo o ustroju sądów powszechnych

postanowił:

nie uwzględnić wniosku sędziego Sądu Najwyższego P. P. -
obrońcy sędziego M.R. o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego
Konrada Wytrykowskiego od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn.
akt II DO 6/22.

UZASADNIENIE

Zarządzeniem z 9 listopada 2021 roku, nr (...), Prezes Sądu Rejonowego w
E. na podstawie art. 130 § 1 i 2 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów
powszechnych podjął decyzję o natychmiastowej przerwie w wykonywaniu
czynności służbowych na okres miesiąca od dnia wydania zarządzenia wobec
sędziego Sądu Rejonowego w E. M.R.

Postanowieniem z 2 grudnia 2021 r., sygn. RDSP (...), Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych wszczął postępowanie dyscyplinarne przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego w E. M.R.

Uchwałą z 15 grudnia 2021 r., sygn. akt I DO 16/21, Sąd Najwyższy:

1. zawiesił M.R. – sędziego Sądu Rejonowego w E. w czynnościach służbowych na czas trwania postępowania dyscyplinarnego;

2. obniżył sędziemu M.R. wysokość jego wynagrodzenia o 40% na czas trwania zawieszenia.

Zażalenia na powyższą uchwałę wnieśli obrońcy sędziego M. R. – sędzia Sądu Najwyższego M.L. i sędzia Sądu Najwyższego P. P.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej z 12 stycznia 2022 r., sygn. akt II DO 6/22, do rozpoznania zażaleń obrońców sędziego M.R. wyznaczono skład orzekający w osobach: sędziego Sądu Najwyższego Konrada Wytrykowskiego (jako sprawozdawcę i przewodniczącego), sędziego Sądu Najwyższego Pawła Zuberta i ławnika Sądu Najwyższego.

Zarządzeniem z 25 stycznia 2022 r., sygn. akt II DO 6/22, sędzia Konrad Wytrykowski polecił wykonać odpisy pism sędziego P.P., znajdujących się na kartach 99, 111 i 160-166 i przekazać je za pośrednictwem Prezesa kierującego pracą Izby Dyscyplinarnej Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego oraz Krajowej Radzie Sądownictwa celem służbowego wykorzystania wskazując, iż: „sposób redakcji tych pism, użyte słownictwo i frazeologia (przykładowo, acz niewyczerpująco: „szczypie w oczy”, „trzeba niedowidzieć na jedno oko, a na drugim mieć bielmo”, „patologia”, „ma się jak piernik do wiatraka”, „co ten sędzia M.R. zmalował” , „zarykują się ze śmiechu”, „to chyba trudne?”, „halo Houston, mamy problem”, „dubler”, „Izba Dyscyplinarna ma tyle wspólnego z sądami, co salamandra plamista z lotami w kosmos”), a także poruszana tematyka, zwłaszcza przywoływany z uporem godnym lepszej sprawy tandem „jabłko-gruszka” (ze sporadycznym udziałem „śliwki”) świadczą o tym, że mogą zachodzić okoliczności,

o jakich mowa w art. 72 § 1 pkt. 3 i 5 ustawy o Sądzie Najwyższym lub w art. 38 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym”.

Pismem z 3 lutego 2022 r. obrońca sędziego M. R. sędzia Sądu Najwyższego P.P. wniósł o wyłączenie od rozpoznawania niniejszej sprawy sędziego Sądu Najwyższego Konrada Wytrykowskiego, wskazując, że „uruchomienie procedury „donosicielstwa” wobec obrońcy przez osobę będącą sprawozdawcą w sprawie” jednoznacznie świadczy o ziszczeniu się przesłanek z art. 41 § 1 k.p.k. Fakt powiadomienia Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego oraz Krajowej Rady Sądownictwa o sposobie redakcji złożonego przez niego zażalenia obrońca obwinionego ocenił jako zastraszanie oraz stosowanie „brudnych” metod, które świadczą o braku obiektywizmu i uczciwości sędziego wyznaczonego do orzekania w sprawie, co stanowi okoliczność wywołującą uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności.

W odpowiedzi na powyższe sędzia Sądu Najwyższego Konrad Wytrykowski oświadczył, iż rezygnuje z prawa do złożenia oświadczenia w przedmiocie wniosku o wyłączenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionego SSN P.P. nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem analiza zaprezentowanej przez wnioskodawcę argumentacji prowadzi do uznania, iż w niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności określone w art. 41 § 1 k.p.k.

Uregulowana w powołanym przepisie instytucja wyłączenia sędziego z powodu uzasadnionych wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie (iudex suspectus), znajdująca zastosowanie w postępowaniach uregulowanych w rozdziale 3 ustawy z 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych na podstawie art. 128 tejże ustawy, stanowi gwarancję obiektywizmu sądu, zabezpieczającą dobro wymiaru sprawiedliwości (zob. w szczególności postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2020 r., IV KO 130/20, LEX nr

3160028 oraz powołane w nim orzecznictwo). Podkreślić jednak przy tym należy, iż rozpoznając wniosek o wyłączenie sędziego „sąd powinien baczyć, czy korzystając z przysługującego jej uprawnienia strona nie dąży raczej do utrudnienia postępowania niż do usunięcia rzeczywistego zagrożenia jej procesowych interesów” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 sierpnia 2013 r., SNO 12/13, LEX nr 1350331).

Ustawodawca wprowadzić nie zdefiniował zawartego w art. 41 § 1 k.p.k. pojęcia „uzasadnionej wątpliwości”, jednakże w literaturze wskazuje się, iż sformułowanie to oznacza zobiektywizowaną wątpliwość, którą w oparciu o zaistniałą okoliczność mogłaby powziąć każda rozsądnie oceniająca i niezaangażowana w wynik postępowania osoba. Przyczyny wyłączenia sędziego nie stanowi zatem samo podejrzenie, czy też utrata wiary w bezstronność sędziego, wynikająca z subiektywnego odczucia strony. Twierdzenie o bezstronności sędziego musi być bowiem wykazane i racjonalnie uzasadnione, a ciężar wykazania okoliczności uzasadniającej konieczność odsunięcia sędziego od orzekania w danej sprawie spoczywa na osobie, która złożyła postulujący w tym zakresie wniosek (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022, art. 41). Instytucja iudex suspectus znajduje zatem zastosowanie w sytuacji uprawdopodobnionej okoliczności, wynikającej zarówno ze sfery życia prywatnego, jak ze sfery urzędowej, która umożliwia powzięcie obiektywnego przekonania u postronnego obserwatora procesu, że będzie ona rzutowała na bezstronne rozstrzygnięcie sprawy. Chodzi zatem o zachowanie sędziego, odnoszące się „do oceny rozpoznawanej sprawy przed wydaniem rozstrzygnięcia” oraz „wyrażanie pewnych opinii oceniających uczestników postępowania, które może świadczyć o określonym nastawieniu sędziego do sprawy lub osób w niej uczestniczących” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego 2 marca 2021 r., V KK 39/21, LEX nr 3148244).

Mając w polu widzenia powyższe uwagi wskazać należy, iż wnioskodawca nie przedstawił rzeczowych i przekonujących argumentów, które wskazywałyby na to, że zasadne i konieczne jest wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Konrada

Wytrykowskiego od orzekania w przedmiocie rozpoznania zażaleń obrońców sędziego M.R. na uchwałę Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., sygn. akt I DO 16/21. Podnoszony bowiem przez obrońcę sędziego M. R. fakt przekazania odpisów sporządzanych przez niego pism procesowych w postępowaniu obecnie prowadzonym pod sygn. akt II DO 6/22 do Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego oraz Krajowej Rady Sądownictwa, zainicjowany zarządzeniem objętego wnioskiem sędziego, nie stanowi okoliczności rzutującej na jego bezstronność w niniejszej sprawie. Z treści wydanego zarządzenia z 25 stycznia 2022 r. - w którego wydaniu i treści wnioskodawca upatrywał podstawę wyłączenia sędziego w postaci stronniczości w ujęciu zewnętrznym - wynika bowiem, iż sędzia Konrad Wytrykowski polecił wykonanie odpisów pism procesowych sędziego P. P. w celu służbowego wykorzystania, uzasadniając tę decyzję sposobem ich redakcji, tj. zastosowanym słownictwem, użytymi związkami frazeologicznymi i poruszaną tematyką, cytując niektóre z zawartych w nich sformułowań. W treści powyższego zarządzenia w żaden sposób nie ustosunkował się do przedmiotu sprawy, której jest referentem, jak i nie wyraził jakiejkolwiek opinii odnośnie do jej uczestników. Celem wydanego zarządzenie było natomiast przekazanie odpisów poszczególnych pism obrońcy sędziego M. R. do określonych w zarządzeniu podmiotów, aby te dokonały ich oceny w kontekście ewentualnej okoliczności kwestionowania skuteczności powołania sędziego, uchybienia godności urzędu oraz potrzeby zbadania zdolności obrońcy do pełnienia przez niego obowiązków służbowych. Podjęte przez SSN Konrada Wytrykowskiego czynności w tym zakresie nie stanowiły zatem przejawu uzewnętrznienia jego poglądu na sprawę, gdyż w żadnym stopniu nie dotyczyły jej przedmiotu. Na podstawie treści zarządzenia sędziego sprawozdawcy nie sposób również przyjąć, iż stanowiło ono przejaw nieuprawnionej oceny stron postępowania lub ich pełnomocników, świadczącej o określonym nastawieniu sędziego do osób w nim uczestniczących. Zarządzenie sędziego Konrada Wytrykowskiego stanowiło natomiast uprawnioną reakcję na sposób redakcji pism procesowych wnioskodawcy, których treść w jego ocenie mogła wskazywać na wystąpienie okoliczności określonych w 72 § 1 pkt 3 i 5 lub w art. 38 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym. Powyższe działanie jako niewiązane z przedmiotem niniejszego postępowania, tj. rozpoznaniem zażaleń na

uchwałę w przedmiocie zawieszenia sędziego M. R. i obniżenia jego uposażenia, z całą pewnością nie wpływa zatem na obiektywizm sędziego, nie sugeruje kierunku przyszłego rozstrzygnięcia, jak również nie wskazuje na stronnicze nastawienie sędziego do obrońcy obwinionego, jak i innych uczestników postępowania. Zwrócić należy również w tym kontekście uwagę, że zarówno przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 20), jak i przepisy ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (art. 48-51) dają sądowi oraz przewodniczącemu składu orzekającego możliwość reakcji na rażące naruszanie obowiązków procesowych przez oskarżyciela, obrońcę, pełnomocnika lub przez inne osoby występujące w postępowaniu, w szczególności naruszające powagę, porządek czynności procesowych lub ubliżające sądowi. Skorzystanie z tych uprawnień w uzasadnionych sytuacjach jest nie tylko prawem, ale i obowiązkiem sądu lub przewodniczącego składu orzekającego. Nie sposób zatem kwestionować obiektywizm sędziego, który z tych uprawnień korzysta.

Podkreślenia wymaga także, iż wnioskodawca nie przedstawił jakichkolwiek rzeczowych i weryfikowalnych argumentów, które wskazywałyby na stronnicze nastawienie sędziego, poza emocjonalnym określeniem podjętych przez niego działań jako „donosicielstwa”. Nie wyjaśnił również w jaki sposób fakt poinformowania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Krajowej Rady Sądownictwa o treści pism, których jest przecież autorem, miałby być ukierunkowany na jego zastraszenie, świadczyć o stosowaniu „brudnych metod”, czy też czynić wbrew przepisom proceduralnym. Wnioskodawca poprzestał na negatywnej ocenie działania sędziego sprawozdawcy, uznając je za oczywisty przejaw braku bezstronności. W żaden sposób jednak nie sprecyzował, dlaczego tego rodzaju postąpienie może świadczyć o stronniczości sędziego w ujęciu zewnętrznym. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż okoliczności uzasadniające wątpliwości co do bezstronności muszą „istnieć obiektywnie i poddawać się zewnętrznej weryfikacji oraz ocenie, a nie być tylko subiektywnym przekonaniem określonej osoby” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11, OSNKW 2012/4/4).

W konsekwencji wniosek sędziego Sądu Najwyższego P.P. ocenić należało jako subiektywną reakcję, która nie została poparta konkretnymi argumentami, wskazującymi na zobiektywizowaną i rzeczywistą wątpliwość co do bezstronności sędziego Sądu Najwyższego Konrada Wytrykowskiego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.